

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกเพื่อศึกษาความพร้อมของเทศบาลเมืองสตูลในการถ่ายโอนภารกิจการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

สถานที่ศึกษา

สถานที่ศึกษาหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ เทศบาลเมืองสตูล

ตัวแปรที่ศึกษา

ความพร้อม ประกอบด้วยความพร้อมภายใน(องค์กร)และความพร้อมอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม ดังนี้

➤ ความพร้อมภายใน(องค์กร)

1. มิติเชิงโครงสร้างและการจัดการ

- 1.1 โครงสร้างภายในที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ
- 1.2 วิสัยทัศน์และนโยบายขององค์กร
- 1.3 วัฒนธรรมความสำเร็จ
- 1.4 ระบบการจัดการข้อมูล
- 1.5 ธรรมเนียมปฏิบัติการบริหาร
- 1.6 งบประมาณ

2. มิติเชิงสังคมการเมือง

- 2.1 ความมั่นคงและการยอมรับการเมืองท้องถิ่นของชุมชน
- 2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนกับกิจกรรมของเทศบาล
- 2.3 การปฏิสัมพันธ์กับองค์กรเครือข่าย กลุ่ม ชมรมหรือหน่วยบริการสุขภาพในชุมชน
- 2.4 การปฏิสัมพันธ์กับสถาบันวิชาการ

3. มิติที่เกี่ยวข้องกับระบบคุ้มครองผู้บริโภค

3.1 สิทธิของผู้บริโภค

3.2 รูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมในงานคุ้มครองผู้บริโภค

➤ ความพร้อมภายนอกอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อเทศบาล ได้แก่

1. สถานการณ์และปัญหางานคุ้มครองผู้บริโภค
2. ทุนทางสังคม
3. ศักยภาพของ สสจ. และการสนับสนุนจากส่วนกลาง
4. หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเครือข่าย

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ

1. ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองสตูล จำนวน 8 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล จำนวน 1 คน
3. ผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานองค์กรภาครัฐ เอกชน เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคในจังหวัดสตูล จำนวน 14 แห่ง

➤ ผู้ให้ข้อมูลจากเทศบาลเมืองสตูล มีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์เฉพาะผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบและเกี่ยวข้องโดยตรง (Key performance) กับการถ่ายโอนภารกิจด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ คือ

1.ผู้บริหารของเทศบาลเมืองสตูล ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารเทศบาลเมืองสตูลคนที่ 1 (E1)
2. ผู้บริหารเทศบาลเมืองสตูลคนที่ 2 (E2)
3. ผู้บริหารเทศบาลเมืองสตูลคนที่ 3 (E3)
4. ผู้บริหารเทศบาลเมืองสตูลคนที่ 4 (E4)

2. ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองสตูล ประกอบด้วย

1. ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองสตูลคนที่ 1 (W1)

2. ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองสตูลคนที่ 2 (W2)
3. ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองสตูลคนที่ 3 (W3)
4. ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองสตูลคนที่ 4 (W4)

➤ ผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล
จำนวน 1 คน (W5)

➤ ผู้ให้ข้อมูลที่รับผิดชอบงานจากหน่วยงานองค์กรภาครัฐ เอกชน เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคในจังหวัดสตูลอย่างน้อยแห่งละ 1 คน ประกอบไปด้วยหน่วยงานต่อไปนี้

1. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดสตูล (สคบ.สตูล)
2. เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล(สสจ.สตูล)
3. เจ้าหน้าที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสตูล
4. เจ้าหน้าที่สำนักงานขนส่งจังหวัดสตูล
5. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสตูล
6. เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสตูล
7. เจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดสตูล
8. เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรจังหวัดสตูล
9. เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสตูล
10. เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
11. เจ้าหน้าที่สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสตูล
12. เจ้าหน้าที่หอการค้าจังหวัดสตูล
13. เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดสตูล
14. เครือข่ายพลังผู้บริโภคจังหวัดสตูล(สื่อ)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ใช้แบบสัมภาษณ์ จดบันทึกข้อมูลและบันทึกเทปขณะทำการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่1 แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมของเทศบาลเมืองสตูล คือ

คำถามสำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลและผู้ปฏิบัติงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคของเทศบาลเมืองสตูล เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (นำมาจากแบบสัมภาษณ์โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคภาคใต้ ภาคผนวก ก) โดยสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลและใช้คำถามตามประเด็นของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินความพร้อมของเทศบาล

แบ่งเป็น 4 มิติ

1. มิติตัวแปรที่ศึกษาคือ มิติเชิงโครงสร้างและการจัดการ
2. มิติตัวแปรที่ศึกษาคือ มิติเชิงสังคมการเมือง
3. มิติตัวแปรที่ศึกษาคือ มิติที่เกี่ยวข้องกับระบบคุ้มครองผู้บริโภค
4. มิติตัวแปรที่ศึกษาคือ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อเทศบาล

ส่วนที่2. แบบสัมภาษณ์ประเมินสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อประเมินศักยภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล(สสจ.สตูล) และการสนับสนุนจากส่วนกลางต่อการถ่ายโอนภารกิจ (ภาคผนวก ข)
2. แบบสัมภาษณ์หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในงานคุ้มครองผู้บริโภคของจังหวัดสตูล เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่ทำหน้าที่งานคุ้มครองผู้บริโภค (นำมาจากแบบสัมภาษณ์เรื่อง สถานการณ์คุ้มครองผู้บริโภคในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สตูลและสงขลากรณีผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ แสดงในภาคผนวก ค)

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนมิถุนายน 2551 – กุมภาพันธ์ 2552 รวมเป็นระยะเวลา 9 เดือน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือจากงานวิจัยซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ของโครงการพัฒนาระบบเครือข่ายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคภาคใต้ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ได้ผ่านการตรวจสอบเนื้อหาของคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญได้แก่ คณะทำงานโครงการประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจของสำนักงาน

คณะกรรมการอาหารและยา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Validity), ความถูกต้องของการใช้ถ้อยคำ และแก้ไขปรับปรุงคำถามตามคำแนะนำ หลังจากนั้นทดสอบสัมภาษณ์(Try out) กับ รองนายกเทศมนตรี(ด้านสาธารณสุข)เมืองพัทลุง, ปลัดเทศบาลเมืองพัทลุงและหัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมืองพัทลุง(รักษาการ) เพื่อนำไปปรับปรุงหรือเพิ่มเติมข้อคำถามก่อนนำไปใช้จริง

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ต้องอาศัยการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกตต่างๆที่อาจรบกวนผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจึงคำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเคร่งครัด โดย

1. ก่อนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง อธิบายวัตถุประสงค์ รวมทั้งรายละเอียดของการสัมภาษณ์ และขออนุญาตบันทึกเทปเพื่อความถูกต้องในการรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งบอกให้ทราบถึงระยะเวลาการสัมภาษณ์โดยประมาณ 30- 60 นาที
2. สอบถามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมการวิจัยตลอดจนขออนุญาตในการใช้เครื่องบันทึกเสียงในการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยไม่เปิดเผยชื่อ สกุล ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูล และทำลายเทปบันทึกเสียงหลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้วเสร็จ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้การสัมภาษณ์ จดบันทึกข้อมูลและบันทึกเทปรายบุคคล รายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การเตรียมตัวก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนที่เริ่มดำเนินการก่อนที่จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในภาคสนามดังต่อไปนี้
 - 1.1 เตรียมข้อมูลรายละเอียดต่างๆของเทศบาล, หน่วยงาน องค์กร เครือข่ายที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคในจังหวัดสตูลพอสังเขป เช่น โครงสร้างการบริหารงาน
 - 1.2 ส่งหนังสือราชการทางไปรษณีย์เพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยเริ่มจากผู้บริหารของเทศบาลก่อนพร้อมแนบแบบสัมภาษณ์เพื่อผู้ให้ข้อมูลได้มีเวลาเตรียมข้อมูลและทราบแนวทางการสัมภาษณ์ โดยส่งล่วงหน้าก่อนสัมภาษณ์ประมาณ 1-2 สัปดาห์ก่อนที่ผู้วิจัยจะเข้าสัมภาษณ์จริง

1.3 เตรียมความพร้อมในเรื่องการเดินทาง การนัดหมายวัน เวลากับผู้ให้ข้อมูล โดยทางโทรศัพท์หรือเดินทางไปนัดหมายด้วยตนเอง สำหรับผู้บริหารของเทศบาลผู้วิจัยจะติดต่อและประสานไปยังเลขานุการหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับหนังสือก่อน แล้วจึงกำหนดวัน เวลาที่เหมาะสมในการเข้าสัมภาษณ์อีกครั้ง สำหรับผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลหลังจากสัมภาษณ์ผู้บริหารแล้ว เพื่อให้ทราบว่าผู้ปฏิบัติงานท่านใดที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แล้วจึงดำเนินการตามข้อ 1.2 , 1.3 ตามลำดับเช่นเดียวกับผู้บริหาร สำหรับหน่วยงานองค์กรเครือข่ายที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคในจังหวัดสตูล และ สสจ.สตูล เก็บข้อมูลเช่นเดียวกับเทศบาลเมืองสตูล

2. ขั้นตอนดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยเข้าพบผู้ให้ข้อมูลในเวลาราชการและตามเวลาที่นัดหมาย ณ หน่วยงานของผู้ให้ข้อมูลทำงาน

ผู้วิจัยแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่างๆของการทำวิจัย ดังนี้

“สวัสดีค่ะดิฉัน เกศษกรหญิงจุฑามณี อัมรินทร์ ปัจจุบันทำงานเป็นเกศษกรประจำอยู่ที่โรงพยาบาลควนโดน ขณะนี้เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาเกศษศาสตร์ สังคมและการบริหาร คณะเกศษศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่องการศึกษาความพร้อมของเทศบาลเมืองสตูลในการถ่ายโอนภารกิจ การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของเทศบาล ปัญหาและอุปสรรคในการถ่ายโอนภารกิจ (สำหรับหน่วยงาน องค์การภาครัฐ เอกชน เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคในจังหวัดสตูลเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการพิจารณาประเด็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความพร้อมของเทศบาลเมืองสตูลในการถ่ายโอนภารกิจ การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) ดิฉันจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการให้สัมภาษณ์ โดยคาดว่าจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ไม่เกิน 1 ชั่วโมง ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ดิฉันจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึก เอกสารและขออนุญาตให้เทปบันทึกเสียง ดิฉันขอขอบคุณที่ท่านเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลและอนุญาตให้เข้าสัมภาษณ์ครั้งนี้ค่ะ” หลังจากนั้นผู้วิจัยพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลอย่างเป็นกันเอง เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีแล้วจึงดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่กำหนดไว้และตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจน

ผู้วิจัยจัดบันทึกข้อมูลอื่นๆหรือขอเอกสารเพิ่มเติมเช่น ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาล เช่น จำนวนประชากร พื้นที่ วาระหรือประสบการณ์ทำงาน เป็นต้น

3. ผู้วิจัยใช้แนวทางวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมกับการเก็บข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเทปทุกวันหลังการสัมภาษณ์โดยบันทึกเป็นข้อความเชิงบรรยายจากสิ่งที่ได้รับการบอกกล่าวตามลำดับเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มเก็บข้อมูลในตัวอย่างรายต่อไป แต่ในเก็บข้อมูลจริงผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดความพร้อมเรื่อง วัน เวลาในการให้สัมภาษณ์ได้เองตามแนวทางที่ระบุไว้ได้ ดังนั้นบางครั้งจึงมีความจำเป็นต้องสัมภาษณ์ 2 คนใน 1 วัน สำหรับหน่วยงาน องค์การภาครัฐ เอกชน เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคในจังหวัดสตูลจะนำข้อมูลที่ได้จากการเขียนตอบในแบบสัมภาษณ์มารวบรวมลงในตารางพร้อมทั้งเขียนรายละเอียดเพิ่มเติมที่ได้จากการการพูดคุยในแต่ละครั้ง หลังจากนั้นรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากทุกหน่วยงาน บันทึกเป็นตารางรวม
4. การสิ้นสุดการเก็บข้อมูลเมื่อผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติที่รับผิดชอบงานหลักจนครบทุกคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัมภาษณ์รายบุคคลตามแนวทางการเก็บข้อมูลที่ระบุไว้ข้างต้น
2. ตรวจสอบความถูกต้องในรายละเอียดบางประเด็นที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ(ตัวเลข)กับเจ้าหน้าที่ของเทศบาล
3. วิเคราะห์ผลและจัดระเบียบข้อมูลโดยการทำตารางสรุป จำแนกตามประเด็นความพร้อมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
4. สรุปผลโดยใช้ขั้นตอนตามได้จาก Group Analysis
 - 4.1 นำเสนอผลการวิเคราะห์ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิได้แก่ คณะทำงานเครือข่ายพัฒนาระบบคุ้มครองผู้บริโภคจำนวน 3 คนและผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจำนวน 3 คน

การแสดงผลข้อมูล

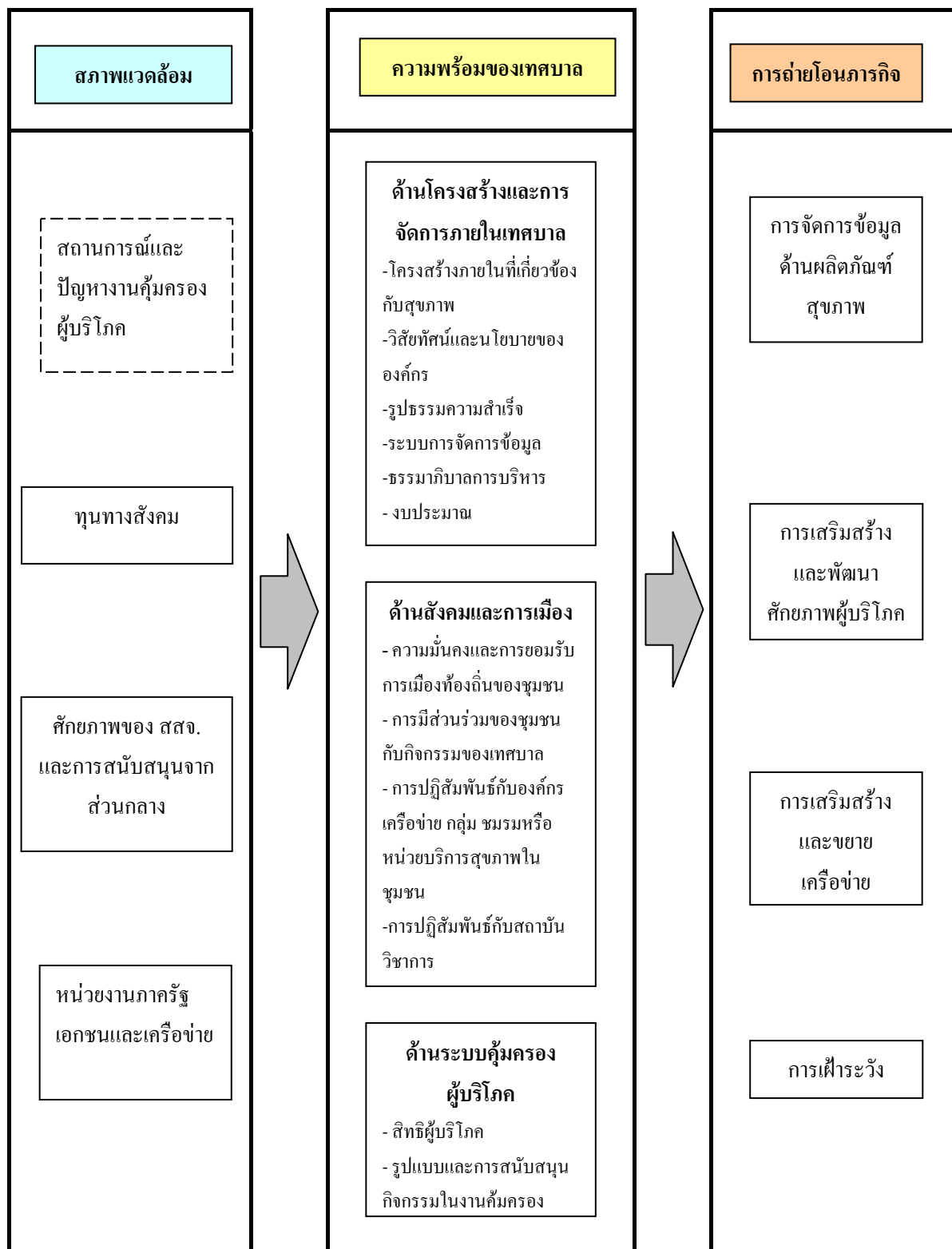
แสดงผลข้อมูลเชิงพรรณนาและใช้ตารางสรุปผล

ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตรวจสอบความถูกต้องโดยอาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ของเทศบาล และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค

ใช้ขั้นตอนจาก Group Analysis โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันวิชาการและจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการถ่ายโอนภารกิจและจากเครือข่ายพัฒนาระบบคุ้มครองผู้บริโภคในการสรุปผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

หมายเหตุ เส้นประ หมายถึง ข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาอื่น